

گفت‌وگو

جواد منصوری در گفت‌وگو با «فرهیختگان» مطرح کرد نقش بی‌بدیل حسینیان در تاریخ‌نگاری محققانه انقلاب

جواد منصوری از مبارزان انقلاب اسلامی و معاون مرکز اسناد انقلاب اسلامی و از همراهان قدیمی مرحوم روح‌الله حسینیان است که سال‌ها در کنار رئیس فقید مرکز اسناد انقلاب اسلامی در زمینه تاریخ‌پژوهی فعالیت کرده است. «فرهیختگان» به بهانه درگذشت روح‌الله حسینیان به سراغ او رفته است.

III

با توجه به اینکه روح‌الله حسینیان نقش مهمی در تدوین تاریخ سیاسی بعد از انقلاب داشتند، درباره نقش ایشان در تاریخ‌نگاری انقلاب و حضور در مرکز اسناد صحبت کنید.

مرحوم حجت‌الاسلام روح‌الله حسینیان به دلیل سوابق تحصیلی، مبارزاتی و سمت‌هایی که داشت معتقد بود جریان تاریخ معاصر و انقلاب اسلامی باید مستند و گسترده باشد تا از تحریف‌ها و انحرافات جلوگیری شود، از این رومدی در دهه ۶۰ و ۷۰ در کنار مسئولیت‌های اجرایی، در این زمینه نیز مشغول بود.

در سال ۱۳۷۴ با نظر مقام‌معلم‌رهبری ایشان به ریاست مرکز اسناد انقلاب اسلامی منصوب شد؛ از آن زمان تاکنون یعنی معادل ۲۵ سال ایشان هم مطالعه تاریخ معاصر و هم نظارت بر مجموعه‌ای از آثاری که در این زمینه تألیف و چاپ می‌شد، را برعهده داشت، لذا مرکز اسناد در طول این مدت حدود ۱۰۰۰ کتاب در زمینه‌های مختلف تاریخ معاصر را چاپ و منتشر کرده و خود ایشان مجموعه‌ای به نام انقلاب اسلامی را نوشته که یکی از کتب مرجع در مراکز مطالعاتی پیرامون انقلاب اسلامی است.

مهم‌ترین آثاری که با هدایت و زیر نظر مستقیم ایشان انجام شد، چه آثاری است؟

نزدیک به ۲۵۰ کتاب خاطرات شخصیت‌های تاثیرگذار در تاریخ معاصر در مرکز اسناد به چاپ رسیده که زیرنظر ایشان بوده است؛ همانند کتاب مرحوم فلسفی که مستند و مشروح و دقیقی است، همچنین کتاب‌هایی درباره مسائل و موضوعات مربوط به جریان تاریخ معاصر و انقلاب اسلامی همانندفضایای جریان سکولاریسم، جریان‌های مختلف سیاسی یا جریان روابط خارجی در این دوران که در این مرکز کار شد.

در دوره ریاست مرحوم حسینیان در ۳ زمینه تاریخ، تحقیق و مستندسازی کارهای مهمی شد

تعدادی کتاب نیز درخصوص مسائل مختلف به همراه اسناد چاپ شده است؛ همانند کتاب قیام ۱۵ خرداد که روایت اسناد است و دو جلد بوده و ۸۰۰ سند دارد و بسیاری از این اسناد قبل از انتشار کتاب دیده نشده بود.

بنابراین در دوران ریاست ایشان در مرکز اسناد، در سه زمینه اعم از تاریخ، تحقیق و مستندسازی تاریخی کار انجام شده است. از سوی دیگر حدود هزار و ۲۰۰ کار نیز در این زمینه‌ها انجام شده است؛ البته تعدادی کتاب‌های کوچک جیبی برای نسل جوان هم چاپ شده که درباره موضوعات مهم انقلاب به‌صورت ساده و خلاصه بوده و اطلاع‌رسانی می‌کند.

یکی از مهم‌ترین کتاب‌های خودشان هم تاریخ سیاسی تشیع است.

بله، این در زمینه دیگری است. ایشان تألیفات شخصی هم داشتند

که می‌توان به تفسیر قرآن به نام تفسیر آفتاب اشاره کرد که در دو جلد

منتشر شده است. همچنین چند جلد کتاب درباره عقاید اسلامی اعم از توحید، نبوت، معاد و تاریخ تشیع کار شده است که خارج از کار مرکز اسناد بوده است. ایشان در این زمینه هم در منزل کارهایی انجام می‌داد.

نوع مواجعه حسینیان با اصلاح‌طلبان در دهه ۷۰ و ۸۰ قابل توجه است؛ نحوه مواجهه ایشان با جریانات برانداز و اصلاح‌طلبان تندرو چگونه بود؟

یکی از خصوصیات مرحوم حسینیان این بود که با جریان‌های انحرافی، جریان‌های غرب‌گرا و جریانات ضدانقلاب هیچ مماشات و سازش و ملاحظه‌ای نداشت و به صراحت با این جریانات برخورد می‌کرد.

بعد از فتنه ۸۸ تعداد ۲۵ جلد کتاب درباره این موضوع در مرکز اسناد تدوین و منتشر شد

طبیعتاً آنها از این وضع بسیار ناراحت بودند؛ مثلاً بعد از فتنه ۸۸ ایشان ۲۵ جلد کتاب درباره این موضوع در مرکز اسناد تدوین و منتشر کرد؛ طبیعتاً کسانی که این جریانات را ایجاد کردند علیه ایشان می‌شوند و

در روغ می‌گویند حسینیان در قضایای ۸۸ دست داشت، درحالی‌که اصلاً چنین چیزی وجود نداشته است بلکه ایشان در تحقیق و سند جمع کردن و کتاب تدوین کردن فعالیت داشتند.

بنابراین ایشان در مورد سیاست و افراد ملاحظه‌ای نداشتند و به صراحت نظر خود را بیان می‌کردند. یکی از خصوصیات ایشان ناراحتی درخصوص ملاحظات و مصلحت‌اندیشی‌هایی بود که در جمهوری اسلامی وجود دارد. از سوی دیگر چندین کتاب در مرکز اسناد چاپ شد که به‌صورت مستند ماهیت بسیاری از این جریانات انحرافی را کاملاً روشن کرده است. طبیعتاً آنها آرام نخواهند نشست و به همین دلیل انواع اتهامات را بیان می‌کنند.

عناوین کتاب‌های مرکز اسناد که منجر به جنجال شد و با مدیریت ایشان به چاپ رسید را به خاطر دارید؟

بله. کتاب‌های متعددی وجود دارد. نقش‌بهاثیان در جریان ۸۸، نقش انگلیس در جریان ۸۸ ازجمله کتاب‌هایی است که الان در خاطر دارم. اگر کنسی فهرست کتاب‌های مرکز اسناد را بگیرد قطعاً متوجه می‌شود این مرکز در جهت مبارزه علنی با جریان انحرافی چه تلاش فوق‌العاده‌ای داشته است.

سیاست

روح‌الله حسینیان رئیس مرکز اسناد انقلاب اسلامی روز گذشته بر اثر ابتلا به بیماری کرونا دارفانی را وداع گفت

چراغ مقابله با رادیکالیسم چپ

از جمع بزرگی از پژوهشگران به رشته تحریر درآورده و منتشرش کند. از این‌رو و به مناسبت درگذشت وی

در شماره امروز «فرهیختگان» بخشی از تلاش‌ها و مجاهدت‌های روح‌الله حسینیان را بررسی کرده‌ایم.

نقش آفرینی او بیش از دو دهه ریاست مرکز اسناد انقلاب اسلامی را هم برعهده داشت و توانست در این سال‌ها به‌صورت محققانه وقایع و اتفاقات مهم

و رویدادهای ریز و درشت تاریخ انقلاب را با استفاده

مقاطع مهمی در فضای سیاسی کشور نقش آفرینی کرده و درمقابل جریان‌هایی چون فعالان رادیکال اصلاح‌طلب و جریان‌های ضدانقلاب در دهه‌های

۱۳۷۰ و ۱۳۸۰ ایستاد و روشنگری کرد. درکنار این

فرهیختگان روح‌الله حسینیان رئیس مرکز اسناد انقلاب اسلامی صبح روز گذشته و در اثر ابتلا به بیماری کرونا دار فانی راوداع گفت. او از فعالان سیاسی تاریخ انقلاب و از جمله افسرادی بود که در

محمد مهدی اسماعیلی، معاون پژوهشی مرکز اسناد انقلاب اسلامی:

حسینیان مدافعی آزاده و شجاع برای انقلاب بود

انقلاب معرفی کنیم. کارهای دیگر ایشان در زمینه تاریخ‌نگاری انقلاب وجود دارد. حتی کارهای شخصی ایشان که صاحب یک دوره تفسیر قرآن هستند که یک کار فوق‌العاده

خوب و درحال چاپ است. اینها ابعاد علمی و تاریخی آقای حسینیان بود که کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد.

در مرکز اسناد هم سابقه قابل توجهی داشتند.

۲۵ سال ایشان در مرکز اسناد انقلاب اسلامی مسئولیت داشت، خطر روشنی‌را در این‌مدت در بحث صیانت و عدم تحریف تاریخ انقلاب انجام داده‌اند، مهم‌ترین وجه این فعالیت‌ها این بود که در تاریخ قبل از انقلاب گیر نکردند. مرکز اسناد در ۴۰ سال بعد از انقلاب از دوره‌ای که ایشان مسئولیت داشت پایه‌پای حوادث مهم و به‌روز انقلاب مستند فعالیت کرد. آخرین تحولات ۴۰۳۰ سال اخیر را مرکز اسناد عمده‌تا با فاصله‌ای چند دهه‌ای پرداخته است. نکته مهم این است که فضای تحلیلی رویدادهای مهم را با روش مستند و تاریخ‌نگاری خط‌دهی کردند و مورد توجه قرار دادند تا منتشر شوند و اثر بی‌تغییر است. تمام اتفاقات ریز و درشت نگارش شده است. کاری که روی فرمایشات اماد در پاریس انجام داد از کارهای قوی‌ای بود که نمونه آن را تاکنون ندیده‌ام. به همه شبهاتی که درخصوص موضوعات تاریخ توسط اپوزیسیون و جریانات اصلاح‌استحاله شده مطرح می‌شود در این اثر پاسخ داده شد. به‌نظر من، وظیفه‌داریم مجموعه قوی تاریخی ایشان را به‌عنوان یکی از منابع بی‌بدیل تاریخ‌نگاری

بازخوانی بخش‌هایی از کتاب آسیب‌شناسی جبهه مشارکت با محوریت تلاش‌های حسینیان

یک‌تنه مقابل اصلاح‌طلبان رادیکال

بارد لویاج ازسوی شورای نگهبان، حزب مشارکت دست به حرکات جنجالی‌زه‌شوررا امسب بحران در نظام واستغافی خاتمی دانست و در همین راستا عباس عبدی، عضو ارشد حزب مشارکت «تتر خروج از حاکمیت» مشارکتی‌ها را افشا کرد. مهم‌ترین بخش‌های این فصل را که درباره تصویب لویاج دوگانه توسط مجلس ششم است در ادامه مرور کرده‌ایم. اولین بند لایحه تغییر قانون انتخابات و درواقع ماده ۳ قانون انتخابات، هدف اصلی لایحه دولت به‌شمار می‌آمد که به‌دنبال «حذف نظارت استصوابی شورای نگهبان» بودند. اما در آستانه انتخابات شوراها، کار بررسی لایحه تغییر قانون انتخابات مجلس پس گرفته شد و به‌دنبال حذف نظارت استصوابی، شرط اعتقاد و التزام کاندیداهای مجلس به اسلام ولایت‌فقیه حذف و صرف مسلمان بودن و ابراز وفاداری به قانون اساسی در فرم ثبت‌نام، جایگزین این شروط شد. ... زمانی که شورای نگهبان این لویاج را در ۳۹ موردخلاف قانون اساسی ودر ۷ موردخلاف شرع تشخیص داد و آن را رد کرد یا حملات تند مشارکتی‌ها و اپوزیسیون مواجه‌شد. در این‌بخش که به«پایان ستارویی مارائتی لویاج دوگانه» اشاره دارد، آمده است: «کمیسوین‌های سه‌جانبه مجلس، دولت و شورای نگهبان ادامه بحث درباره لویاج دوگانه را برعهده گرفتند اما با توجه به اصرار نمایندگان مجلس و دولت بر عدم اصلاح بندهای مورد ایراد شسورای نگهبان، این مذاکرات عملاً به بی‌نتیجی بی‌برگشت ختم شد. به این ترتیب پرونده مارائتی لویاج دوگانه که طی یک‌سال‌ونیم ازسوی مشارکتی‌ها تعقیب می‌شد، مهر و موم شد. ... لویاج دوگانه دیگر ابزار مناسبی برای بهره‌گیری در انتخابات مجلس هفتم به حساب نیامد.»

تصویب لویاج دوگانه توسط مجلس ششم

فصل دیگر این کتاب به موضوع «تصویب لویاج دوگانه توسط مجلس ششم» یا همان ماجرای «لویاج دوقلو» پرداخته است.

آن طور که تاریخ به‌خاطر دارد، سپیدمحمد خاتمی رئیس‌جمهور وقت در ۸ شهریور ۱۳۸۱ از ارائه لایحه «اصلاح قانون انتخابات مجلس» ازسوی دولت آنچه لایحه «تنبین حدود وظایف و اختیارات رئیس‌جمهور» می‌نامید، خبر داد.

در آن زمان یکی از مباحث مساله‌ساز درخصوص لایحه دوم، جایگزینی واژه «افزایش اختیارات» بود؛ هنوز یک‌هفته از وعده خاتمی نگذشته بود که این لویاج به مجلس ششم رفت و فوراً در دستورکار قرار گرفت و ظرف چند دقیقه‌وبدون طرح نظرات مخالف و موافق به تصویب رسید.

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲